

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve
 Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr.
 Fél évre 5 „ Egy év száma — „ 5 „
 Előfizetési pénz a minden külsőben:
 15-piacs. VESSEY-HÍZ, Párizsban a szerkesztőségbe bérmentre küldendők.
 Előfizethet helyben:
 TELEGGI K. LAJOS és ifj. OSATNY KÁROLY könyvkereskedésben és a szerkesztőségben. Együtt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
 Öt óráig 5 kr.
 Nagyból terjedelmű, mint azután több számmal egyesülnek. Egy új hadjárat elkerülhetlen.
 Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.
 „Nyit-tér”-en megjelölt költségek minden postai 15 kr.
 Nérv. vagy bérmentesültek beiktatott kérésiratok nem vétnek tekintetbe.
 Ugyanint kérésiratok nem adóznak vissza.

Debreczen, márczius 17.

Ha egy főherceg születik, vagy házassodik, a törvényhatóságok vetekedni látszanak egymás felett az alattvalói hűséget tolmácsoló dagályos feliratoknak mielőbbi megszavazásában, s ha valamely főhercegen valami emberi szerencsétlenség történik, a köztörvényhatóságok gyászt öltenek; nem csudálkozunk egyikken sem, a magyar embernek általános jellemvonása volt mindig a hűség, még akkor is, midőn ahoz szigorúan ragaszkodni a hazaelleni merényletnek látszott.

De nem hagyhatjuk el — bármennyire is szeretnők elfojtani magunkban a felháborodást — felemlíteni, hogy a törvényhatóságok csak az alattvalói alázatosságban igyekeznek egymást felülmúlni, de midőn a hazaszeretetet kellene isten, világ előtt nyitlan tolmácsolni, akkor miadegyik elvonul a setétség odjába. Ezzel mintegy hirdetni látszanak a magyar nép előtt, hogy az uralkodó ház iránti hűség nem egyezik meg, a haza és különösen a szabad haza szeretettel.

Igy történik aztán meg, hogy midőn a magyar név zöm a márczius 15-dik nemzeti ünnepélyt egész lelkesedéssel tartja meg, az ugynevezett Haut-Volée és az ehöz magát számítani szerető hivatalos ember hullámzott, mely roppant tömeg előtt Verhovay fejtegette „márczius 15.” jelentőségét, óriás lelkesedés közt...

— A bürokrácia a baissé-párt uralg az minden eszközhez nyúl, hogy az őrjölköket lenyomja. Valószínűleg az eszközökhöz számították a Budapest és Bécsben elterjesztett alaptalan hírek is, hogy a császár gyilkos merénylőt áldozata lett, s hogy Görceakoff herceg súlyosan beteg. Legújabbban azt híresztelték, hogy a császár nehézbeteg; de betegségét Pétervárot titokban tartják.

— A közpénzügyminiszter Hofmann báró még nem adta be lemondását, — így írják Bécsből és egy kis idő még el fog mulni, míg a közös miniszteriumban lejtő személy-váltás meg lesz oldva. Az iránt nem forog fenn Bécsben semmi kétség, hogy Hofmann báró utóda senki más nem lesz, mint Szálvy József.

Hangok a vidékről.
 IV.
 A mint a napokban a „D. Ellenőr” 46. száma kezembe akadt, olvasás közben önkéntelen eszembe ötlött Eszponnak egy görög textusból olvasott meséje; — midőn a róka, hogy a kecskének hátán és szarvain ki tudott a kul-

A „DEBRECZEN” TÁRSÁJA.
A hűség, mint a boldogság utja.
 — Beszély. —
 Irtá: Nagy Károly.
 (Folytatás.)

Széki boldog volt. A szivesség, mellyel Matild fogadta: szerelmest lobbantá szívét s ámbár kedves tükre felől Matild előtt sohasem szelött: mégis bizonyosnak hitte már, hogy Matild az ő neje lesz. S midőn barátai, kik Matildnak Lantossal való viszonyát rég tudták, kételyeket támasztottak reményének valószínűsége felől: fölhírtelen azon nyilatkozatot tette, — hogy ha Ajtay Matild nem az ő neje lesz: örökké agg-legény leendő; és ez a később barátainak irásában is megerősítette...

vesznek a nemzeti ünnepélyben, hanem azt kezdeményezik; sajnálatraméltó, még nálunk még a kit érzelme vonz, sem mér megjelenni, félvén a feje felett függő Damocles kardjától.

A mely nép múltjának jeleit nem tiszteli, történelmének fényes napjaira nem lelkesedik, annak már erkölcsben, hazaszeretében nagyon alá kellett süllyedni.

— A függetlenségi párt hoz tartozó orsz. képviselő tegnapelőtt, mint márc. 15-én, lakomára gyűltek össze a Szikszay-vendéglőben. Sok áldomás mondatott s Kossuth-hoz üdvözlő táviratot intéztek.

— Hogy ünnepeltek Czepléden márc. 15-én? A czeplédek imponáló módon ünnepeltek márc. 15-én. Ez alkalommal Verhovay Gyula is jelen volt; leutaztak még a fővárosból báró Mednyánszky Árpád, Csillag Zsigmond stb. — A Kossuth-térten tízezer ember hullámzott, mely roppant tömeg előtt Verhovay fejtegette „márczius 15.” jelentőségét, óriás lelkesedés közt...

— A bürokrácia a baissé-párt uralg az minden eszközhez nyúl, hogy az őrjölköket lenyomja. Valószínűleg az eszközökhöz számították a Budapest és Bécsben elterjesztett alaptalan hírek is, hogy a császár gyilkos merénylőt áldozata lett, s hogy Görceakoff herceg súlyosan beteg. Legújabbban azt híresztelték, hogy a császár nehézbeteg; de betegségét Pétervárot titokban tartják.

— A közpénzügyminiszter Hofmann báró még nem adta be lemondását, — így írják Bécsből és egy kis idő még el fog mulni, míg a közös miniszteriumban lejtő személy-váltás meg lesz oldva. Az iránt nem forog fenn Bécsben semmi kétség, hogy Hofmann báró utóda senki más nem lesz, mint Szálvy József.

Hangok a vidékről.
 IV.
 A mint a napokban a „D. Ellenőr” 46. száma kezembe akadt, olvasás közben önkéntelen eszembe ötlött Eszponnak egy görög textusból olvasott meséje; — midőn a róka, hogy a kecskének hátán és szarvain ki tudott a kul-

A „DEBRECZEN” TÁRSÁJA.
A hűség, mint a boldogság utja.
 — Beszély. —
 Irtá: Nagy Károly.
 (Folytatás.)

Széki boldog volt. A szivesség, mellyel Matild fogadta: szerelmest lobbantá szívét s ámbár kedves tükre felől Matild előtt sohasem szelött: mégis bizonyosnak hitte már, hogy Matild az ő neje lesz. S midőn barátai, kik Matildnak Lantossal való viszonyát rég tudták, kételyeket támasztottak reményének valószínűsége felől: fölhírtelen azon nyilatkozatot tette, — hogy ha Ajtay Matild nem az ő neje lesz: örökké agg-legény leendő; és ez a később barátainak irásában is megerősítette...

ból ugrani, — mily ravasz vihoggással ugrált ott a kut szája körül, csufolódás közt dorgálván a szegény kutban maradt bakot.

Valóban úgy képelem az eddig szepregt „D. Ellenőr” most, midőn a költségvetési vita befejezése után, a szavazásnak részükre lett jól sikerülése felett, kevés gondallal összeaggatott sorai között, oly vihákosan jó kedvvel láttam ugrálni a kétségkútjának szája körül; — pocsek ironiával dorgálva az ellenzégeket.

— A „D. Ellenőr” ezen eseten vigjátékának előjátékából az a tanács, hogy a ki a Sz. Vitus táncára van kárhözható, annak azt el kell táncolnia, ha török szakad is.

— A bürokrácia a baissé-párt uralg az minden eszközhez nyúl, hogy az őrjölköket lenyomja. Valószínűleg az eszközökhöz számították a Budapest és Bécsben elterjesztett alaptalan hírek is, hogy a császár gyilkos merénylőt áldozata lett, s hogy Görceakoff herceg súlyosan beteg. Legújabbban azt híresztelték, hogy a császár nehézbeteg; de betegségét Pétervárot titokban tartják.

— A közpénzügyminiszter Hofmann báró még nem adta be lemondását, — így írják Bécsből és egy kis idő még el fog mulni, míg a közös miniszteriumban lejtő személy-váltás meg lesz oldva. Az iránt nem forog fenn Bécsben semmi kétség, hogy Hofmann báró utóda senki más nem lesz, mint Szálvy József.

Hangok a vidékről.
 IV.
 A mint a napokban a „D. Ellenőr” 46. száma kezembe akadt, olvasás közben önkéntelen eszembe ötlött Eszponnak egy görög textusból olvasott meséje; — midőn a róka, hogy a kecskének hátán és szarvain ki tudott a kul-

A „DEBRECZEN” TÁRSÁJA.
A hűség, mint a boldogság utja.
 — Beszély. —
 Irtá: Nagy Károly.
 (Folytatás.)

Széki boldog volt. A szivesség, mellyel Matild fogadta: szerelmest lobbantá szívét s ámbár kedves tükre felől Matild előtt sohasem szelött: mégis bizonyosnak hitte már, hogy Matild az ő neje lesz. S midőn barátai, kik Matildnak Lantossal való viszonyát rég tudták, kételyeket támasztottak reményének valószínűsége felől: fölhírtelen azon nyilatkozatot tette, — hogy ha Ajtay Matild nem az ő neje lesz: örökké agg-legény leendő; és ez a később barátainak irásában is megerősítette...

Lassan telt az idő. Matild, apja hazajötté óta csak egyszer beszélt Zoltánnal s akkor is oly kevés ideig. Most már vig kedélye borongóvá kezdett válni s apja hiába igyekezett azt megfektetni: nem sikerült, annyival inkább, mert ha sejtette is valamit: Lantos Zoltánról levén szó — tüstént ábra hagyta a beszédet, vagy más tárgyra vitte át.

itéljük; mert természetes, hogy az ő eszméjük szerinti kormányzás éppen semmit sem orvosolna azokon a bajokon.

Magyarország népe olyan kormányzást óhajtatna, melybe egy szomszédnak se lenne be eszébe, mely csupán Magyarország lenne s Magyarország emelését, jóllétét célozná, s mely a mostani állásból lenne. Mert hát mi is kérjük a bocsánatot, de azt a boldogot sem hiszi a nép közt senki, hogy ha Magyarország a szomszédok befolyása nélkül, maga rendelkezhetne saját ügyei felett; kevesebb kerülő kormányzási rendszer nem lehetne feltalálni, — mert ha a 48-diki idők előtt, századokon keresztül adóság csinálás deficit nélkül lehetett 12—13 millió költséggel vinni az ügyeket: miért ne lehetne a mai viszonyok közt legalább három négy vagy öt anynyival kormányozni. Mert azt ne állítsa senki, hogy ma az igazgatásigazgatás biztosabb, s igazságosabb, s a közigazgatás üdösebb lenne; azért, hogy most egy bürocrácia több papir fogly el évenként, mint hajdan az egész országban. És ha az az őcsöbbs kormányzás lépne életbe mely boldog lenne a nép, mily gazdag lenne az ország, és mily hatalmas a föhatalom. Mig így lehetetlen mindnyájunknak el nem szegényednünk.

Feleltébb örülni látszik iróniájából a „D. Ellenőr”, hogy a kiegyezésnél 9 millió hasznot mutathat fel az ország színe előtt. Azt gondolja, hogy azáltal mindent képes eltalálni, mintha nem tudná a nép, hogy mi az a 9 millió nyereség abból a 900 millió veszteségből?

— A bürokrácia a baissé-párt uralg az minden eszközhez nyúl, hogy az őrjölköket lenyomja. Valószínűleg az eszközökhöz számították a Budapest és Bécsben elterjesztett alaptalan hírek is, hogy a császár gyilkos merénylőt áldozata lett, s hogy Görceakoff herceg súlyosan beteg. Legújabbban azt híresztelték, hogy a császár nehézbeteg; de betegségét Pétervárot titokban tartják.

— A közpénzügyminiszter Hofmann báró még nem adta be lemondását, — így írják Bécsből és egy kis idő még el fog mulni, míg a közös miniszteriumban lejtő személy-váltás meg lesz oldva. Az iránt nem forog fenn Bécsben semmi kétség, hogy Hofmann báró utóda senki más nem lesz, mint Szálvy József.

Hangok a vidékről.
 IV.
 A mint a napokban a „D. Ellenőr” 46. száma kezembe akadt, olvasás közben önkéntelen eszembe ötlött Eszponnak egy görög textusból olvasott meséje; — midőn a róka, hogy a kecskének hátán és szarvain ki tudott a kul-

A „DEBRECZEN” TÁRSÁJA.
A hűség, mint a boldogság utja.
 — Beszély. —
 Irtá: Nagy Károly.
 (Folytatás.)

Széki boldog volt. A szivesség, mellyel Matild fogadta: szerelmest lobbantá szívét s ámbár kedves tükre felől Matild előtt sohasem szelött: mégis bizonyosnak hitte már, hogy Matild az ő neje lesz. S midőn barátai, kik Matildnak Lantossal való viszonyát rég tudták, kételyeket támasztottak reményének valószínűsége felől: fölhírtelen azon nyilatkozatot tette, — hogy ha Ajtay Matild nem az ő neje lesz: örökké agg-legény leendő; és ez a később barátainak irásában is megerősítette...

Lassan telt az idő. Matild, apja hazajötté óta csak egyszer beszélt Zoltánnal s akkor is oly kevés ideig. Most már vig kedélye borongóvá kezdett válni s apja hiába igyekezett azt megfektetni: nem sikerült, annyival inkább, mert ha sejtette is valamit: Lantos Zoltánról levén szó — tüstént ábra hagyta a beszédet, vagy más tárgyra vitte át.

cvrt az ellenség ismét megállította. Szövetségeseink ellenünk fordultak. A törzsek nagy számmal egyesültek. Egy új hadjárat elkerülhetlen.

— Görceakoff herceg közeli visszavonulásáról ez idő szerint oly alakú hírek keringenek, a melyek után csakugyan valószínűnek látszik, hogy Görceakoff bizonyítanul időre visszazalép s többé nem is tér vissza állomására.

— A Iridenta egy négyezer főben tünnet Ausztria ellen. Trieszben a napokban megint volt tüntetés. Az utcákban forradalmi proklamációk szórtak szét, melyekben az állott, hogy legközelebb szabad csapat fog betörtni Ausztriába.

— Gurko tábornok a testőrcsapatok főparancsnoka és a pétervári katonai kerület főnöke, e hivatalok alól felmentetett. Utódjára Kostonda főszázrészegéd nevezetett ki.

A fővárosból.
 + Helfy Ignác tegnapelőtt ülte meg ötvenedik születésnapját. Érdekes összehasonlítás az a véletlennek, hogy a szabadság ügyének az egyik buzgó harcosa azon a napon született, a melyet később a magyar szabadság újabb ültetése napjának ünneplünk. A banketten sokan vették körül a köztiszteletben és becsületben részesült felszázados, elzászúra öt szívből jövő szerencse kívánatokkal, melyekhez mi is a legmelegebben csatlakozunk.

— Márczius 15-ét az egyetemi hallgatók mint minden estendőben úgy az idén is kegyelettel megünnepelelték. — Szép számmal gyűltek egybe délután 2 órakor az egyetem téren, a honnan testületileg indultak a köztetőbe, ott legelőbb Forinyák Géza sirjánál a himnus eléneklése után Horváth D. joghallgató tartá szónoklatát és a sirra tette a kegyelet babérokoszorúját, innen gr. Battyányi mausoleumához mentek, a hol Kudorich Endre joghallgató szónokolt, aztán a kilencz vértanúkéhez és végre Woronyeczky lengyel herceg sirjánál állottak meg, a hol Molnár az orosz-böndvédek segélygyűlésének elnöke tartott beszédet; ezen kegyeletteljes ünnepély a lengyel himnus eléneklésével végződött.

— Leugrott a harmadik emeletéről. Borzasztó öngyilkosság történt tegnapelőtt a régi városban. Hamrák, fővárosi vőlegény, a lépcsőház harmadik emeletéről egy „hopp!” kiáltással leugrott. Borzasztóan összeroncsolta magát, kezei, lábai összerúzódtak, koponyája pedig oly erővel ütődött a földhöz, hogy meghasadt s agyveleje kifecsegett. A szírcsővel, kin pár nap óta szörakozottságot észleltek, halva szállították a kórházba. Nőtelen s mintegy 50 éves volt.

Mi a legjövendőmezőbb háziipar?
 Hűgyek figyelmébe ajánlván.
 Debreczen, márc. 17.

Mint a vízesekkel a tenger, mint a porszemekből az egész föld, mint atomok miliódjából a tűz, úgy a társadalmi élet, a családok egységéből áll.
 Ha a társadalmat madártávlatból tekintjük, egy óriási gépezet áll szemünk előtt, — melynek minden kereké kiszámított pontossegymásba vág, ámde nem fedezhetik fel azon titkos rugókat, melyek a gépet mozgásba hozzák, s melyek mint egy meghatározott irányú szellemet helnek a társadalmi életbe, mely társadalomnak hivatása lenne a nemese eszmék terjesztését, a közművelődést, a közélet előmozdítását, a szorgalom és munkákedv úján élénkítését.
 S ha a társadalmat feltelesen tekintjük, azt képzeliük, hogy ha már Prométheusz tüzet, Franklin a villanyt el-és leragadta az égből, a társadalom zászlóvivője az egész menyhnyt látszanak meghonosítani a földön, már az emberiség boldog, pedig ha az őstársaság élet tenyészőjét, az egyes családok beleséje vizsgálgjuk, számtalan fogyatkozásra, önzésre, s abba bukkanunk, s beteljesedik, hogy „nem mind arany mi fénylik.”
 Itt komor aggodalommal izaszt a férfi

ne történjék, mert ennyivel nem fogom beérni, s ezzel ott hagyta a még mindig megfeketett Lantos.

Mire az öreg Ajtay fölment aludni, már a házban mindenki aludta boldog álmát.

VI.
 Nehány nap múlva újra vendége volt Ajtaynak s ki volt az? Széki Soma ur ki ünnepies öltözéttel egészen meglepte a háziakat, az öreg igen örült fiatal vendégének s talán mert eszébe jutott, hogy tőbbézt magára hagyta Matilddal, ki látszólag a legszelebb és legelőzékenyebb volt Széki iránt; és még most sem mert az nyilatkozni Matild előtt. Egy párszor ugyan megakarta kísérteni, de mindannyiszor bizonyos félelem szállta meg, s a benne levő gondolatok sohasem öblöttek magukra szó-palástot.

Vége elhatározta az öreg Ajtay előtt fedezni föl titkát és nem is soká készt az alkalom.
 — Tessék öcsém a másik szobába jönni s egy kis papragmórt igyunk — mond az öreg — ugyis nemcsóká ebédelnék.
 — Köszönöm, bizony jó lesz az, mondá Széki s ezzel bementek mindketten.
 (Vége köv.)

— Igen ám! hagyá helyben Matild. Szót volt nagyon; és egy csillag sem rezgett fényét az éjben. Az öreg Ajtay tapogatódá lassan megy a kertbe s ott egyenesen a kijelölt padhoz; jól tudta ő, hogy kertjében, mi, hol esik...!

Leült és várt; de nem soká kellett várakoznia mert a esendlet lassu s orakodó léptek zavarták meg.
 — Ez ő, gondola, s alig libegve ajakán, várta a történést.
 Már csaknem mellette volt.
 — Ah, itt vagy szép Matildom, te az ég anygala vagy, mondá Lantos mintegy fölvárván, miközben neki esik a padon ülő alaknak, elkézdni azt szokása szerint csókolni. De mi ez? család vagy való?

— Ki van itt? kérdé remegve.
 — En, Matild apja! volt a dörgő válasz. Hát így vagyunk öcsém? mióta tart ez így? ki hitte volna arról, ki oly ritkán vendége házának? hogy ilyenre képes legyen...!

— Lantos a birtelen meglepetéstől még szelteni sem tudott, sőt egész belje úgy rezgett, mint a koszosnya. Nagy nehezen tudta kinyögni: bocsánat... Ajtay... bácsi... de...
 — Semmi bocsánat! többet ilyesmi meg

— Igen ám! hagyá helyben Matild. Szót volt nagyon; és egy csillag sem rezgett fényét az éjben. Az öreg Ajtay tapogatódá lassan megy a kertbe s ott egyenesen a kijelölt padhoz; jól tudta ő, hogy kertjében, mi, hol esik...!

Leült és várt; de nem soká kellett várakoznia mert a esendlet lassu s orakodó léptek zavarták meg.
 — Ez ő, gondola, s alig libegve ajakán, várta a történést.
 Már csaknem mellette volt.
 — Ah, itt vagy szép Matildom, te az ég anygala vagy, mondá Lantos mintegy fölvárván, miközben neki esik a padon ülő alaknak, elkézdni azt szokása szerint csókolni. De mi ez? család vagy való?

